

Miljöutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bilaga 1 till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (RP 102/2018 rd): Ärendet har remitterats till miljöutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Seija Rantakallio, miljöministeriet
- regeringssekreterare Piia Kähkölä, miljöministeriet
- miljöråd Ari Saarinen, miljöministeriet
- direktör Jari Keinänen, social- och hälsovårdsministeriet
- direktör Satu Pääkkönen, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- Research Scientist Panu Maijala, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
- regionchef Hannu Salo, Bioenergia ry
- miljöchef Juha Laurila, Infra rf
- verksamhetsledare Anna Virolainen-Hynnä, Finlands Biogasförening rf
- vice ordförande Sirkku Manninen, Finlands naturskyddsförbund rf
- verksamhetsledare Anni Mikkonen, Finska vindkraftföreningen rf
- expert Katja Moliis, Miljöindustrin och -tjänster YTP rf
- verkställande direktör Antti Aunio, Aunio Group Oy
- miljödirektör Mia Nores, Vapo Oy.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- jord- och skogsbruksministeriet
- Cirkulärkraft Finland rf
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK.

Betänkande MiUB 14/2018 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ändras så att bilagan till lagen omarbetas. Den innehåller en förteckning över de projekt som förutsätter miljökonsekvensbedömning.

Syftet med propositionen är att uppdatera projektförteckningen, förtydliga innehållet i den och så långt det är möjligt förenhetliga förteckningen med projektförteckningen i bilagan till direktivet om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, dock med beaktande av den finländska miljöns särdrag. Utöver direktivet ska projektförteckningen motsvara FN:s/ECE:s konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang samt överenskommelsen mellan Finland och Estland om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.

Enligt förslaget ska en del av de projekt som gäller tagande och bearbetning av naturtillgångar och de projekt som gäller metallindustri, kemisk industri samt överföring av energi och substanser samt en del av avfallsprojekten ändras i enlighet med direktivet. Det föreslås vidare att nationella storleksgränser av grundad anledning ska kvarstå i fråga om gruvprojekt och tagande av sten, grus eller sand och även i fråga om en del sådana projekt som gäller förändring av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur, projekten för byggande och reglering i fråga om avfall och vattendrag, vatten- och avloppsprojekt och projekten för lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter. Dessutom förtydligas tillämpningen av bedömningsförfarandet vid tillverkning av bioetanol och bioolja och tillvaratagande av uran som biproduktion. Försöksverksamhet med uran begränsas till att gälla endast småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk. I fråga om projekt som gäller kärnanläggningar föreslås det att terminologin ska uppdateras.

Projektförteckningen föreslås bli kompletterad med fiskodling, pälsdjurshållning, brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av torium samt tunnlar mellan Finland och Estland som förutsätts i den bilaterala överenskommelsen mellan Finland och Estland.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2019.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med vissa anmärkningar.

Propositionens syfte är att se över bilagan till lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Bilagan innehåller en förteckning över projekt på vilka förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB) tillämpas. Avsikten är att uppdatera projektförteckningen, förtydliga dess innehåll och göra förteckningen mer enhetlig med projektförteckningen i direktivet om miljökonsekvensbedömning (MKB-direktivet). Nationella storleksgränser som är striktare än i direktivet fö-

Betänkande MiUB 14/2018 rd

reslås dock kvarstå för vissa verksamheter. Av projekten i förteckningen föreslås det ändringar och uppdateringar i ungefär hälften.

Utskottet understryker vikten av MKB-förfarandet som planeringsredskap. När konsekvenserna av ett projekt bedöms i samband med planeringen före beslutsfattandet går det att påverka planerade beslut. Bedömningen enligt MKB-lagen är mycket omfattande eftersom miljökonsekvenser avser direkta och indirekta verkningar av ett projekt eller en verksamhet för befolkningen och för människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, för marken, jorden, vattnet, luften, klimatet, växtligheten och för organismer och naturens mångfald, för samhällsstrukturen, de materiella tillgångarna, landskapet, stadsbilden och kulturarvet, för utnyttjande av naturresurserna och för växelverkan mellan de nämnda faktorerna. MKB-förfarandet ger möjligheter att delta i projektplanering även om medverkan i det skede då MKB-förfarandet är aktuellt inte nödvändigtvis är synligt senare exempelvis när tillståndsbeslut fattas. Även om kontaktmyndighetens slutsats endast gäller betydande miljökonsekvenser innebär det inte att konsekvenserna inte skulle ha bedömts uttömmande. Det finns goda skäl till att redogöra för MKB-förfarandets karaktär och förhållande till tillståndsförfarandet för dem som medverkar för att missförstånd ska kunna undvikas.

Utskottet ser det också som en viktig utgångspunkt att de som ansvarar för ett projekt bemöts lika i olika delar av landet. Men omständigheterna varierar i fråga om miljöns tillstånd, naturförhållanden och bosättning och näringar, så även likartade projekt kan ha olika miljökonsekvenser på olika håll. I fråga om regleringen bör man ändå sträva efter en så enhetlig tillämpning som möjligt. Projektförteckningen är i sig viktig på grund av att den tryggar ett maximalt enhetlig behandling av projekten.

Utskottet konstaterar att en miljökonsekvensbedömning alltid ska göras om de verksamheter som upptas i projektförteckningen. Bedömningsförfarandet tillämpas dessutom i enskilda fall när ett projekt eller en ändring av ett redan genomfört projekt kan antas medföra betydande miljökonsekvenser, även med beaktande av de sammantagna konsekvenserna av olika projekt (3 § 2 mom.). I sådana fall där det inte krävs något förfarande ska det i beslutet också redogöras för projektets karaktäristiska egenskaper och särskilda åtgärder som enligt eventuell uppgift från den projektansvarige kommer att vidtas i syfte att undvika eller förebygga betydande skadliga miljökonsekvenser (13 § 1 mom.).

Tagande av grus och sand

I punkten om tagande och bearbetning av naturtillgångar i projektförteckningen föreslås definitionen av brytnings- eller täktområde bli ersatt med beteckningen täktområde. I MKB-direktivet inbegriper begreppet "site" brytningsverksamhet och sådan stödverksamhet som är central för och oupplösligt hör samman med den. Definitionen motsvarar också terminologin i marktäktslagen och ändringen måste anses behövlig när de avsedda stödfunktionerna ingår i täktområdet men inte i brytningsområdet. Tagande av grus och sand föreslås ingå i projektförteckningen som nationella tillägg eftersom deras miljökonsekvenser kan jämföras med konsekvenserna av tagande av sten. Att den totala mängden ämnen som lösgörs blir kvar i förteckningen måste anses behövligt eftersom den totala mängden har samband särskilt med trafikmängden och med buller och damm. Utskottet anser att ändringen även till denna del är motiverad.

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Torvutvinning

Också punkten om torvutvinning föreslås bli enhetlig med formuleringen i MKB-direktivet. Det föreslås att den gällande beteckningen, produktionsareal som är att betrakta som sammanhängande, stryks eftersom kravet inte kan anses vara förenligt med direktivet. Beteckningen har också tolkats som en lindring till minimidirektivet, vilket inte kan anses acceptabelt. I propositionsmotiven finns en redogörelse för vilka verksamheter som räknas till arealen för torvutvinning. Som det konstateras ovan inbegriper arealen också stödverksamhet som är central för och oupplösligt hör samman med täktverksamheten. Utskottet anser att ändringen är befogad med avseende på kraven i direktivet, men också för att den bidrar till att göra tillämpningen av bestämmelsen enhetlig. Utskottet ser det också som viktigt att området för granskning av effekter för sjöar och vattendrag täcker hela det vattenområde som projektet kan beräknas påverka.

Fiskodlingar

Projektförteckningens punkt om djurhållning föreslås bli kompletterad med sådana fiskodlingar som sannolikt har betydande miljökonsekvenser. Som storleksgräns föreslås en ökning av beståndet med 1 000 000 kilogram per år eftersom de fiskodlingsprojekt som har inkluderats i MKB-förfarandet som enskilda beslut har varit av den storleksklassen. Eftersom gränsen kan anses vara etablerad blir förfarandet smidigare när anläggningarna fogas till projektförteckningen, också för dem som ansvarar för projektet då tillämpningen av MKB-förfarandet inte kräver separata enskilda beslut i fråga om projekt som överskrider gränsen.

Utskottet konstaterar att effekterna av miljöbelastningen från fiskodlingen beror på hur mycket beståndet ökar och den på foderanvändningen baserade näringsbelastningen, vattenkvaliteten och vattenflödet i området och hur vattnet blandas till följd av det. Den svaga lösligheten hos fosforbelastningen från fiskodlingen minskar något dess eutrofierande effekt på sjöar och vattendrag. Fosforhalten i fodret har på senare år sjunkit betydligt och genom användning av Östersjöfoder, som utvecklats i Finland och baserar sig på näringskretslopp, kan utsläppen minskas ytterligare. Fiskodling styrs dessutom bland annat genom ett program för styrning av placeringen av vattenbruk som jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet har godkänt genom ett gemensamt beslut 2014. Målet med planen är att styra vattenbruksproduktionen till vattenområden som är lämpliga med avseende på miljön, vattenbruket och vattenanvändningsformer. Fiskodlingarnas storleksgräns motsvarar i fråga om fosforbelastningen ungefär hälften av fosforbelastningen hos de svinhus som ingår i projektförteckningen. Utskottet menar att på grund av Östersjöns svaga tillstånd är också styrningen av fiskodlingens placering av stor betydelse.

Uppfödning av nötboskap

I punkten om djurhållning ingår i den nuvarande projektförteckningen endast höns- och svinhus där det uppföds mer än 85 000 kycklingar eller 60 000 hönor respektive 3 000 svin eller 900 suggor. Förteckningen föreslås nu utöver ovan nämnda fiskodling bli kompletterad också med stora pälsdjursfarmer. I bilaga 3 till miljöskyddslagen föreskrivs det om djurenhetskoefficienter vid uträkning av tillstånds- och befogenhetsgränser för djurstallar och pälsdjursfarmer och anmälningspliktsgränser för djurstallar. Storleksgränsen för pälsdjurshållning motsvarar räknat med djurenhetskoefficienter ungefär ett svinhus för 3 000 svin. Utskottet ställer sig bakom tillägget.

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Vid beredningen av propositionen har det också utretts om projekt som gäller nötboskap ska inkluderas i projektförteckningen, men utredningen av storleksgränsen konstateras kräva ytterligare utredningar.

Projektförteckningen upptar inte alla produktionsdjur, bland annat inte nötkreatur. Bedömningsförfarandet tillämpas ändå i enskilda fall också när projekt eller väsentlig ändring av redan genomfört projekt sannolikt till sin omfattning och art, också med beaktande av de sammantagna konsekvenserna av olika projekt, har betydande skadliga miljökonsekvenser. Djurenhetskoefficienter uträknade på grundval av fosforhalten i gödsel kan utnyttjas vid bedömning av projektets storlek i förhållande till projekt enligt projektförteckningen. Utskottet konstaterar att MKB-förfarandet kan bli tillämpligt också genom sammanräkning av olika djurarter även om djurmängden inte skulle överstiga det som nämns i förteckningen. Vid sammanräkning av olika djurarter och mängder kan man i så fall tillämpa samma principer som vid bedömning av behovet av miljötillstånd eller anmälning och av vilken myndighet som är behörig. Räknat enligt djurenhetskoefficienten motsvarar 3 000 svin 278 mjölkkor, 698 dikor och 526 kött nöt. Utskottet menar att när gårdarna sannolikt också i framtiden ökar i storlek, bör det också utredas om en storleksgräns för nötboskap borde fogas till projektförteckningen.

Vindkraft

I fråga om energiproduktion krävs det enligt projektförteckningen MKB-förfarande när de enskilda kraftverken är minst tio till antalet eller projektets totala kapacitet är minst 30 megawatt. I propositionen föreslås kapacitetsgränsen bli höjd till 45 megawatt. Utskottet konstaterar att förfarandet med miljökonsekvensbedömning är ett centralt redskap i systemet för styrning av placeringen baserad på en omfattande planläggning för vindkraft. Vindkraftstekniken fortsätter att utvecklas snabbt och anläggningarnas effekt växer hela tiden, vilket inverkar på kraftverkens tekniska egenskaper, såsom rotners diameter och ljudnivå vid källan, och därigenom också på miljökonsekvenserna. I en del av vindkraftverken har ljudnivå vid källan trots ökad effekt förblivit oförändrad eller rentav sjunkit. Förslaget om höjd total kapacitet har ändå bedömts i ljuset av den information om bullerutsläpp som finns att tillgå i fråga om vindkraftverk. Det föreslås i propositionen att den totala kapaciteten ska förbli en del av MKB-tröskeln och höjas enligt försiktighetsprincipen till 45 megawatt, eftersom det inte har påvisats att effekttökningen skulle ha någon inverkan på miljökonsekvenserna. Utskottet ser positivt på förslaget.

MKB-lagens princip är att projektets bedömningsförfarande och planläggning samordnas. Konsekvensbedömningen bör planeras och genomföras så att den tjänar både planläggningen och MKB-förfarandet. Utskottet understryker att deltagande och dialog bör förenas så tydligt som möjligt och att det i processen bör inskräpas att de delaktiga har möjlighet att lämna synpunkter vid gemensamma möten i fråga om bägge förfarandena. De kommunikationstillfällen och framläggningar som ingår i förfarandena bör samordnas och ordnas samtidigt om möjligt. Det främjar insyn och växelverkan i projekten.

Det finns inga vetenskapliga belägg på att de hörbara ljuden från vindkraftverken skulle orsaka sjukdomar. En del av dem som bor nära vindkraftverk får symptom som de förenar med infraljudet från kraftverken. Ljud med en frekvens på mindre än 20 Hz, som människan i allmänhet inte kan höra, kallas enligt överenskommelse infraljud. Infraljud förekommer tillsammans med hör-

Betänkande MiUB 14/2018 rd

bara ljud överallt i naturen och i den byggda miljön. Nivån på infraljuden i närheten av vindkraftverken ligger på samma nivå eller lägre än i stadscentrumen. Det finns inga vetenskapliga belägg på att infraljudsnivåerna i sådana miljöer skulle vara skadliga för hälsan, och exempelvis i de befolkningsundersökningar som hittills har gjorts har symptom inte konstaterats vara vanligare i närheten av vindkraftverken. Det finns relativt få undersökningar av effekterna på hälsan av särskilt långvarig exponering för infraljud och hörbara ljud från vindkraftverk. Fler undersökningar behöver således göras. Utskottet välkomnar att det pågående projektet VN TEAS utreder potentiellt skadliga effekter för människor av ljud från vindkraftverk.

När tekniken utvecklas bör man i fortsättningen också gå in för att bättre kontrollera störningar av blänk och varningsljus från vindkraftverken, exempelvis genom att rikta markeringsljusen mer störningsfritt, välja färg på ljuset eller utveckla automatiska tändningssystem för ljusen. Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att även om vindkraft principiellt inte kräver miljötillstånd kan ett sådant krävas om verksamheten kan orsaka oskäligt besvär som avses i lagen angående vissa grannelagsförhållanden.

Avslutningsvis

Utskottet konstaterar slutligen att då den tekniska utvecklingen avancerar snabbt bör projektförteckningen granskas oftare än nu. Eftersom projektförteckningen utgör bilaga till MKB-lagen, kräver justering av förteckningen alltid lagstiftningsförfarande. I stället för med tio års intervaller som nu bör projektförteckningens tidsenlighet granskas med cirka fem års intervaller.

Utskottet framhåller också att ministeriet bör ordna tillräckligt med utbildning och handledning om översynen av projektförteckningen som grund för en enhetlig tillämpningspraxis.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Miljöutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 102/2018 rd utan ändringar.

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Helsingfors 27.11.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Satu Hassi gröna
vice ordförande Silvia Modig vänst
medlem Tiina Elovaara blå
medlem Petri Honkonen cent
medlem Olli Immonen saf
medlem Pauli Kiuru saml
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Rami Lehto saf
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Sanna Marin sd (delvis)
medlem Sari Multala saml
medlem Riitta Myller sd
medlem Saara-Sofia Sirén saml
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Reservation 1

Reservation 1

Motivering

Regeringen föreslår att lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning ändras så att dess bilaga med en förteckning över de projekt som förutsätter miljökonsekvensbedömning omarbetas.

Syftet med propositionen är att uppdatera projektförteckningen, förtydliga innehållet i den och så långt det är möjligt göra förteckningen enhetlig med projektförteckningen i bilagan till direktivet om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, dock med beaktande av den finländska miljöns särdrag. Utöver direktivet ska projektförteckningen motsvara FN:s/ECE:s konvention om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang samt överenskommelsen mellan Finland och Estland om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang.

Det föreslås att en del av de projekt som gäller tagande och bearbetning av naturtillgångar och de projekt som gäller metallindustri, kemisk industri samt överföring av energi och substanser samt en del av avfallsprojekten ska ändras i enlighet med direktivet. Det föreslås att nationella storleksgränser av grundad anledning ska kvarstå i fråga om gruvprojekt, tagande av sten, grus eller sand, och en del av projekten som gäller förändring av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur, projekten för byggande och reglering i fråga om avfall och vattendrag, vatten- och avloppsprojekten och projekten för lagring av olja, petrokemiska och kemiska produkter. Dessutom förtydligas tillämpningen av bedömningsförfarandet vid tillverkning av bioetanol och bioolja och tillvaratagande av uran som biproduktion. Försöksverksamhet med uran begränsas till att gälla endast småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk. I fråga om projekt som gäller kärnanläggningar föreslås det att terminologin uppdateras.

Det föreslås att fiskodling, pälsdjurshållning, brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av torium samt tunnlar mellan Finland och Estland som förutsätts i den bilaterala överenskommelsen mellan Finland och Estland tas in i projektförteckningen.

Sannfinländarnas utskottsgrupp vill ta upp det faktum att den signal som sprids i miljön från vindkraften i Finland är ett ganska nytt fenomen som inte har funnits i vår omvärld tidigare. Men redan vet vi så pass mycket att effekten av de infraljud som vindkraftverken producerar är omfattande. Infraljud kan således mätas på flera tiotals, rentav hundratals kilometers avstånd från vindkraftverken. Vindkraftverken producerar infraljud som är en pulserande, pågående och långvarig "pulserande variation i lufttrycket". Men det nuvarande utbyggandet av vindkraft är ändå baserat på antagandet att infraljuden från vindkraftverken inte medför skada för hälsan.

Vi känner likväl inte tillräckligt väl till hälsoeffekterna av långvarigt infraljud. Historiskt vet vi att starkt infraljud är skadligt för hälsan. Därför anser vår utskottsgrupp att vi nu måste avancera i frågan enligt principen om minsta olägenhet och invänta nya forskningsrön inom sektorn.

Betänkande MiUB 14/2018 rd
Reservation 1

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget med ändringar. (*Reservationens ändringsförslag*)

Reservationens ändringsförslag

Bilaga 1

Projektförteckning

- 1) djurhållning och fiskodling
 - a) höns hus där man föder upp mer än 85 000 kycklingar eller 60 000 hönor,
 - b) svinhus där man föder upp mer än 3 000 svin (vikt över 30 kg/svin) eller 900 suggor,
 - c) pälsdjursfarmer för minst 16 000 avelshonor av mink eller iller med ungar eller för minst 7 000 avelshonor av räva eller mårhund med ungar,
 - d) fiskodlingar i havsområden där fiskbeståndet ökar med minst 1 000 000 kilogram per år,
- 2) tagande och bearbetning av naturtillgångar
 - a) brytning av gruvmineraler samt anrikning och bearbetning av dem på plats, när
 - gruvans areal överstiger 25 hektar, eller
 - den totala mängd som lösgörs är minst 550 000 ton om året,
 - b) tagande av sten, grus eller sand, om
 - täktområdets areal överstiger 25 hektar, eller
 - den substansmängd som tas ut är minst 200 000 kubikmeter fast mått om året,
 - c) utvinning av asbest eller anläggningar för behandling och omvandling av asbest eller produkter som innehåller asbest,
 - d) brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av uran eller torium, med undantag för småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk,
 - e) torvutvinning, om produktionsarealen överstiger 150 hektar,
 - f) förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur på ett område som är större än 200 hektar och som är att betrakta som enhetligt genom nydikning eller torrläggning av odikade kärr- och våtmarksområden, genom avlägsnande av trädbeståndet varaktigt eller genom förnyelse av området med träarter som inte hör till Finlands naturliga flora,
 - g) utvinning av råolja eller naturgas i kommersiellt syfte,
- 3) byggande i vattendrag och vattenreglering
 - a) dammar och andra konstruktioner, om den uppdämda eller lagrade vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,
 - b) konstgjorda bassänger, om den uppdämda eller lagrade nya vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,
 - c) vattenregleringsprojekt, om vattendragets medelvattenföring överstiger 20 kubikmeter per sekund och vattenförings- eller vattenståndsförhållandena förändras betydligt i förhållande till utgångsläget,
 - d) ledning av vatten från ett vattendrag till ett annat, när syftet är att förebygga möjlig vattenbrist och den överförda volymen överstiger 3 kubikmeter per sekund, överföring av dricksvatten via rörledningar undantagen,

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Reservation 1

- e) projekt som gäller översvämningsskydd med en nyttoyta på minst 1 000 hektar,
- 4) metallindustri
 - a) järn- eller stålverk,
 - b) anläggningar för produktion av icke-järnmetaller av malm, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer,
- 5) skogsindustri
 - a) massafabriker,
 - b) pappers- eller kartongfabriker med en produktionskapacitet på mer än 200 ton per dag,
- 6) kemisk industri
 - a) råoljeraffinaderier, med undantag för anläggningar som enbart tillverkar smörjmedel,
 - b) anläggningar för förgasning eller kondensering av minst 500 ton oljeskiffer, stenkol eller torv per dag,
 - c) integrerade kemiska anläggningar för tillverkning i industriell skala av ämnen med användning av kemiska omvandlingsprocesser, där det framställs
 - organiska kemikalier,
 - oorganiska kemikalier,
 - fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade (enkla eller sammansatta) gödselmedel,
 - bekämpningsmedel eller biocider,
 - farmaceutiska produkter med användning av kemiska eller biologiska processer, eller
 - sprängämnen,
 - d) anläggningar för framställning eller produktion av bioetanol eller bioolja i industriell skala,
- 7) energiproduktion
 - a) pannanläggningar eller kraftverk där den största bränsleeffekten är minst 300 megawatt,
 - b) kärnkraftverk och andra kärnreaktorer, inklusive nedmontering eller avveckling av sådana kraftverk eller reaktorer, med undantag för forskningsanläggningar avsedda för produktion och konversion av klyvbara och fertila material vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt; kärnkraftverk och andra kärnreaktorer upphör att vara sådana kraftverk när allt kärnbränsle, alla kärnavfall och alla andra radioaktiva avfall permanent har avlägsnats från kraftverksområdet,
 - c) anläggningar för upparbetning av använt kärnbränsle,
 - d) anläggningar som är planerade
 - för tillverkning eller isotopanrikning av kärnbränsle
 - för behandling av använt kärnbränsle eller högaktivt radioaktivt avfall
 - för slutförvaring av använt kärnbränsle
 - för slutförvaring av kärnavfall eller annat radioaktivt avfall, eller
 - för långtidslagring av använt kärnbränsle, annat kärnavfall eller annat radioaktivt avfall på en annan plats än där det producerats (planerad för mer än 10 år),
 - e) vindkraftverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst ~~tio~~**fem** till antalet eller projektets totala kapacitet är minst ~~45~~**22** megawatt,
- 8) överföring och lagring av energi och substanser
 - a) rörledningar med en diameter över DN 800 millimeter och en längd över 40 kilometer för transport av olja, kemikalier eller gas,
 - b) mer än 15 kilometer långa kraftledningar ovan markytan för minst 220 kilovolt,
 - c) lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter där lagercisternernas volym är sammanlagt minst 50 000 kubikmeter,

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Reservation 1

d) anläggningar för avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring från anläggningar som omfattas av tillämpningsområdet för denna projektförteckning, eller andra anläggningar från vilka den årliga avskiljningen av koldioxid är minst 1,5 megaton,

e) rörledningar för transport av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, vilkas diameter överstiger DN 800 millimeter och längd överstiger 40 kilometer, inklusive där tillhörande tryckstegringsstationer,

f) geologisk lagring av koldioxid, med undantag för lagring som görs för forskning, utveckling eller provning och där den sammanlagda mängden koldioxid är under 100 000 ton.

9) trafik

a) byggande av motorvägar eller motortrafikleder,

b) anläggande av en ny, minst 10 kilometer lång sammanhängande väg med fyra eller flera körfält,

c) ny linjeföring eller breddning av en väg så att den sammanhängande vägsträcka med fyra eller flera körfält som härvid bildas är minst 10 kilometer lång,

d) anläggande av järnvägar avsedda för fjärrtrafik,

e) anläggande av flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter,

f) havsfarleder, hamnar, lastnings- eller lossningskajer som i huvudsak byggs för handelssjöfart och är avsedda för fartyg med en dödvikt på mer än 1 350 ton,

g) kanaler, farleder i inre farvatten för fartygstrafik eller insjöhamnar som byggs för fartyg med en dödvikt på mer än 1 350 ton,

h) tunnlar mellan Finland och Estland,

10) vatten och avlopp

a) tagande av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, om dess årliga mängd är minst 3 miljoner kubikmeter,

b) stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar,

c) behandlingsanläggningar för avloppsvatten vilka är dimensionerade för mer än 100 000 personkvivalenter,

11) avfallshantering

a) avfallsbehandlingsanläggningar, där farligt avfall

- förbränns,

- behandlas kemiskt,

- behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 5 000 ton avfall per år,

eller

- deponeras på en avstjälningsplats,

b) avfallsbehandlingsanläggningar, där annat än farligt avfall

- förbränns och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn,

- behandlas kemiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn,

- behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 35 000 ton avfall per

år, eller

- deponeras på en avstjälningsplats som är dimensionerad för minst 50 000 ton avfall om året,

12) ändringar av projekt, om ändringarna till storleken motsvarar de projekt som avses i 1—11 punkten.

Betänkande MiUB 14/2018 rd
Reservation 1

Helsingfors 27.11.2018

Rami Lehto saf
Olli Immonen saf

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Reservation 2

Reservation 2

Motivering

Förteckningen över projekt som kräver förfarande vid miljökonsekvensbedömning behöver uppdateras, och målen är värda att stödja. Motiven till miljöutskottets betänkande lyfter fram viktiga påpekanden om proposition RP 102/2018 rd.

I miljöutskottets betänkande konstateras att i fråga om projekt som gäller hållande av nötboskap bör det utredas om en storleksgräns för nötboskap borde fogas till projektförteckningen när gårdarna ökar i storlek. Vi menar att storleksgränserna bör fogas till förteckningen redan nu. Lämpliga gränser är 278 mjölkkor, 698 dikor och 526 köttnöt, som enligt miljöministeriets svar på grundval av djurenhetkoefficienten motsvarar 3 000 svin. Avrundade skulle siffrorna vara 300 mjölkkor, 700 dikor och 550 köttnöt.

Att fiskodlingar fogas till projektförteckningen är välkommet, men gränsen bör vara lägre än föreslaget. Vid fiskodling hamnar utsläppen direkt i sjöarna och vattendragen i motsats till djurhållning på torra land. Därför kan projektets storleksklass inte direkt jämföras exempelvis med svinhållning.

Vid tagning av sten, grus och sand bör det noteras att det kan finnas många aktörer i samma område varvid effekten exempelvis på grundvattnet kan vara större än för ett enskilt projekt. Därför ska projektförteckningen beakta de sammantagna konsekvenserna av olika projekt.

Gränsen för torvproduktion är alltför hög. I propositionens beredningsskede har 100 hektar föreslagits som gräns. Som det konstateras i miljöutskottets betänkande bör området för granskning av konsekvenser för vattendrag täcka hela det avrinningsområde där det finns projekt. Arealerna för projekt inom samma avrinningsområde bör räknas ihop.

Förteckningen över förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur bör i konsekvensens namn utökas med åkerröjning. Gränsen på 100 hektar som sammanfaller med torvproduktionen behövs också i punkt 2 f i projektförteckningen.

I miljöutskottets betänkande föreslås det att projektförteckningen ska uppdateras vart femte år i stället för vart tionde. Förslaget går i rätt riktning men är otillräckligt. Uppdateringen bör göras vart tredje år.

Även om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning inte i sig är en tillståndprocess, intar den ändå en betydande roll vid hanteringen av tillstånd. En god och tillförlitlig förvaltning medger insyn, och därför bör bindningarna hos de som utarbetar miljökonsekvensbedömningen meddelas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Bedömningen av miljökonsekvenserna av stora projekt baserade på riklig användning av biomassa bör beakta projektens klimateffekter under hela livscykeln inklusive anskaffning av virkesråvaran och dess klimateffekter.

Betänkande MiUB 14/2018 rd
Reservation 2

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget med ändringar (*Reservationens ändringsförslag*) och

att riksdagen godkänner tre uttalanden. (*Reservationens förslag till uttalanden*)

Reservationens ändringsförslag

Bilaga 1

Projektförteckning

- 1) djurhållning och fiskodling
 - a) hönshus där man föder upp mer än 85 000 kycklingar eller 60 000 hönor,
 - b) svinhus där man föder upp mer än 3 000 svin (vikt över 30 kg/svin) eller 900 suggor,
 - c) ladugårdar där man föder upp mer än 300 mjölkkor, 700 dikor eller 550 köttnöt,
 - d) pålsdjursfarmer för minst 16 000 avelshonor av mink eller iller med ungar eller för minst 7 000 avelshonor av rävar eller mårddhund med ungar,
 - e) fiskodlingar i havsområden där fiskbeståndet ökar med minst ~~1 000 000~~ 500 000 kilogram per år,
- 2) tagande och bearbetning av naturtillgångar
 - a) brytning av gruvmineraler samt anrikning och bearbetning av dem på plats, när
 - gruvans areal överstiger 25 hektar, eller
 - den totala mängd som lösgörs är minst 550 000 ton om året,
 - b) tagande av sten, grus eller sand, om
 - täktområdets areal överstiger 25 hektar, ~~eller~~
 - den substansmängd som tas ut är minst 200 000 kubikmeter fast mått om året, eller
 - det inom samma grundvattenområde finns flera projekt vars sammanräknade areal överstiger 25 hektar,
 - c) utvinning av asbest eller anläggningar för behandling och omvandling av asbest eller produkter som innehåller asbest,
 - d) brytning, tillvaratagande, anrikning och bearbetning av uran eller torium, med undantag för småskalig bearbetning i laboratorier eller försöksanrikningsverk,
 - e) torvutvinning, om produktionsarealen överstiger ~~150~~ 100 hektar,
 - f) förändring av bestående karaktär av skogs-, kärr- eller våtmarksnatur på ett område som är större än ~~200~~ 100 hektar och som är att betrakta som enhetligt genom nydikning eller torrläggning av odikade kärr- och våtmarksområden, genom röjning till åker, genom avlägsnande av trädbeståndet varaktigt eller genom förnyelse av området med träarter som inte hör till Finlands naturliga flora,
 - g) utvinning av råolja eller naturgas i kommersiellt syfte,
- 3) byggande i vattendrag och vattenreglering
 - a) dammar och andra konstruktioner, om den uppdämda eller lagrade vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,

Betänkande MiUB 14/2018 rd
Reservation 2

- b) konstgjorda bassänger, om den uppdämda eller lagrade nya vattenmängden eller ökningen av vattenmängden överstiger 10 miljoner kubikmeter,
- c) vattenregleringsprojekt, om vattendragets medelvattenföring överstiger 20 kubikmeter per sekund och vattenförings- eller vattenståndsförhållandena förändras betydligt i förhållande till utgångsläget,
- d) ledning av vatten från ett vattendrag till ett annat, när syftet är att förebygga möjlig vattenbrist och den överförda volymen överstiger 3 kubikmeter per sekund, överföring av dricksvatten via rörledningar undantagen,
- e) projekt som gäller översvämningsskydd med en nyttoyta på minst 1 000 hektar,
- 4) metallindustri
 - a) järn- eller stålverk,
 - b) anläggningar för produktion av icke-järnmetaller av malm, slig eller sekundärt råmaterial genom metallurgiska, kemiska eller elektrolytiska processer,
- 5) skogsindustri
 - a) massafabriker,
 - b) pappers- eller kartongfabriker med en produktionskapacitet på mer än 200 ton per dag,
- 6) kemisk industri
 - a) råoljeraffinaderier, med undantag för anläggningar som enbart tillverkar smörjmedel,
 - b) anläggningar för förgasning eller kondensering av minst 500 ton oljeskiffer, stenkol eller torv per dag,
 - c) integrerade kemiska anläggningar för tillverkning i industriell skala av ämnen med användning av kemiska omvandlingsprocesser, där det framställs
 - organiska kemikalier,
 - oorganiska kemikalier,
 - fosfor-, kväve- eller kaliumbaserade (enkla eller sammansatta) gödselmedel,
 - bekämpningsmedel eller biocider,
 - farmaceutiska produkter med användning av kemiska eller biologiska processer, eller
 - sprängämnen,
 - d) anläggningar för framställning eller produktion av bioetanol eller bioolja i industriell skala,
- 7) energiproduktion
 - a) pannanläggningar eller kraftverk där den största bränsleeffekten är minst 300 megawatt,
 - b) kärnkraftverk och andra kärnreaktorer, inklusive nedmontering eller avveckling av sådana kraftverk eller reaktorer, med undantag för forskningsanläggningar avsedda för produktion och konversion av klyvbara och fertila material vilkas högsta kontinuerliga termiska effekt inte överstiger 1 kilowatt; kärnkraftverk och andra kärnreaktorer upphör att vara sådana kraftverk när allt kärnbränsle, alla kärnavfall och alla andra radioaktiva avfall permanent har avlägsnats från kraftverksområdet,
 - c) anläggningar för upparbetning av använt kärnbränsle,
 - d) anläggningar som är planerade
 - för tillverkning eller isotopanrikning av kärnbränsle
 - för behandling av använt kärnbränsle eller högaktivt radioaktivt avfall
 - för slutförvaring av använt kärnbränsle
 - för slutförvaring av kärnavfall eller annat radioaktivt avfall, eller
 - för långtidslagring av använt kärnbränsle, annat kärnavfall eller annat radioaktivt avfall på en annan plats än där det producerats (planerad för mer än 10 år),

Betänkande MiUB 14/2018 rd

Reservation 2

e) vindkraftverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst tio till antalet eller projektets totala kapacitet är minst 45 megawatt,

8) överföring och lagring av energi och substanser

a) rörledningar med en diameter över DN 800 millimeter och en längd över 40 kilometer för transport av olja, kemikalier eller gas,

b) mer än 15 kilometer långa kraftledningar ovan markytan för minst 220 kilovolt,

c) lager för olja, petrokemiska eller kemiska produkter där lagercisternernas volym är sammanlagt minst 50 000 kubikmeter,

d) anläggningar för avskiljning av koldioxidströmmar för geologisk lagring från anläggningar som omfattas av tillämpningsområdet för denna projektförteckning, eller andra anläggningar från vilka den årliga avskiljningen av koldioxid är minst 1,5 megaton,

e) rörledningar för transport av koldioxid från avskiljningsanläggningar till lagringsplatser, vilkas diameter överstiger DN 800 millimeter och längd överstiger 40 kilometer, inklusive där tillhörande tryckstegringsstationer,

f) geologisk lagring av koldioxid, med undantag för lagring som görs för forskning, utveckling eller provning och där den sammanlagda mängden koldioxid är under 100 000 ton.

9) trafik

a) byggande av motorvägar eller motortrafikleder,

b) anläggande av en ny, minst 10 kilometer lång sammanhängande väg med fyra eller flera körfält,

c) ny linjeföring eller breddning av en väg så att den sammanhängande vägsträcka med fyra eller flera körfält som härvid bildas är minst 10 kilometer lång,

d) anläggande av järnvägar avsedda för fjärrtrafik,

e) anläggande av flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter,

f) havsfarleder, hamnar, lastnings- eller lossningskajer som i huvudsak byggs för handelssjöfart och är avsedda för fartyg med en dödvikt på mer än 1 350 ton,

g) kanaler, farleder i inre farvatten för fartygstrafik eller insjöhamnar som byggs för fartyg med en dödvikt på mer än 1 350 ton,

h) tunnlar mellan Finland och Estland,

10) vatten och avlopp

a) tagande av grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning, om dess årliga mängd är minst 3 miljoner kubikmeter,

b) stora råvatten- eller avloppsvattentunnlar,

c) behandlingsanläggningar för avloppsvatten vilka är dimensionerade för mer än 100 000 personequivallenter,

11) avfallshantering

a) avfallsbehandlingsanläggningar, där farligt avfall

- förbränns,

- behandlas kemiskt,

- behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 5 000 ton avfall per år,

eller

- deponeras på en avstjälningsplats,

b) avfallsbehandlingsanläggningar, där annat än farligt avfall

- förbränns och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn,

- behandlas kemiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 100 ton avfall per dygn,

Betänkande MiUB 14/2018 rd
Reservation 2

- behandlas biologiskt och där anläggningen är dimensionerad för minst 35 000 ton avfall per år, eller
 - deponeras på en avstjälningsplats som är dimensionerad för minst 50 000 ton avfall om året,
- 12) ändringar av projekt, om ändringarna till storleken motsvarar de projekt som avses i 1—11 punkten.

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att MKB-projektförteckningen bedöms och vid behov uppdateras vart tredje år.*
- 2. Riksdagen förutsätter att statsrådet börjar bereda anvisningar för anmälning av bindningarna hos dem som utarbetar miljökonsekvensbedömningar.*
- 3. Riksdagen förutsätter att man i fråga om projekt baserade på riklig användning av biomassa också bedömer klimateffekterna under hela livscykeln, inklusive anskaffning av virkesråvara.*

Helsingfors 27.11.2018

Silvia Modig vänst
Riitta Myller sd
Katja Taimela sd
Sanna Marin sd
Satu Hassi gröna